

BAJAI FÜGGETLEN ÚJSÁG

POLITIKAI HETILAP

A bajai függetlenségi és 48-as párt hivatalos közlönye.

Megjelenik minden szombaton.

Szerkesztőség: Szt.-István-tér 11.

Kiadó: ifj. Wagner Antal
könyvkereskedő.

Felelős szerkesztő:

Dr. Szirmai Vidor
ügyvéd.

Főszerkesztő:

Dr. Rajk Aladár
orsz. képvis.

Főmunkatárs:

Dr. Valentin Emil

Előfizetési árak:

Egész évre 6 kor. Fél évre 3
kor. Negyed évre 150. Egyes
szám ára 12 fillér.

A hadsereg magyarsága.

A chlopii hadiparancs, az osztrák főkatonák sötét agyának e torzszülötte után frappáns derengés világol Bécs felől az égen. Álmélkodva nézik a kishitűek és síma nyelvükön által lojális hangok kelnek; a magyarság hivatásában, öserejében bizakodva, erőnk kiszugárzását felcsillanó szemmel nézzük mi: független magyarok.

A derengés parányi fényesség csak világosságot óhajtó szemünknek. Alamizsna csupán, vérrel szerzett drága javaink helyett. Köszönő szavunk nincs tehát, nem lehet, rábízunk e szót azokra, akik félénk megalkuvással őrzött javaink elherdálásába belenyugodtak.

A hadsereg rendeleti közlönye Pittrich báró rendeletét hozza. E rendelet szerint a Magyarország területén tartózkodó katonai hatóságok magyarul kötelesek levelezni a magyar hatóságokkal, ugyancsak kötelesek magyarul intézni el a magyar-nyelvű átiratokat. Ennyi az egész s a magyarság mégis örömmel fogadja elkobzott jogaink e kicsiny hányadát.

A hadügyi kormány nem bánt bőkezűen a hadsereg magyarságával. Jogunk volt hozzá régóta és jogunkat soha fel nem adtuk. Az 1840. évi VI. t. c. 9-ik paragrafusa rendelte már el, hogy a magyar ezredek kormánya a magyarországi törvényhatóságokkal magyarul leveleznek, az ezredek kormányai alatt pedig minden rendű és rangú katonai hatóság értendő.

A rendeletben új vívmány nincs, tehát még nagy vívmány sem, mert hisz a vegyes emlékezetű kilences bizottság is felmerte venni programjába (5. pont) a hadsereg írásbeli érintkezésének magyarságát. Egyelőre — igaz — még ezt a vívmánynak keresztelt alamizsnát sem vártuk. A magyar nemzet és a hagyományos osztrák szellem között réges-rég volt feszültebb a viszony, mint a chlopii hadiparancs után és az osztrák generálisok sohasem követtek el szóban annyi inzultust a magyarság ellen, mint az utolsó hetek alatt.

A rendelet azonban megjelent és az első fecskét csakhamar követi a többi is.

A magyar faj ereje végre láthatólag

dominálni kezd, a toldott-foldott züllött osztrák-ország felett és a csökönyös és otrombán gögös osztrák urak dühe megtörök évezredes nemzetünk ellentálló erején, és megszűnik az a csúfos, lehetetlen, képtelen helyzet, hogy magyar fiúk, magyar földön, idegen szóval, idegen szellemet leheljenek magukba.

A nemzeti küzdelemnek azonban szünet nélkül, pihenés nélkül folytania kell. Haladnunk kell ellenállhatatlan erővel nyomról-nyomra, mert Magyarország csak így lesz a magyaroké.

A közigazgatás reformja.

A törvényhatósági szervezetek reformján most dolgoznak a belügyminiszteriumban és Magyarország népe várva-várja e munka eredményét: az új közigazgatási törvényt. Várják nagy várakozással, előlegezett örömmel és a törvény-tervezethez hozzá fog szólni agyonközizagott országunk minden érdekeltje. Tanácsokat adnak, pótlásokat javasolnak — a jelenlegi lomha és basáskodó, szóval balkáni

TÁRCA.

Ártatlanság.

Ártatlanság! Szent és tiszta fogalom!
Milyen is vagy?... Bizony én már nem tudom;
Elvesztétek gyermekkorom alkonyán...
Én Istenem! Mért is történt oly korán?...

Ártatlanság! Oh elveszett drága kincs;
Be siratlak... Könnyeimnek száma sincs!
Ártatlanság! Visszasírlak szüntelen
S álmatlanul töltöm minden éjjelem.

Ártatlanság! Milyen is vagy?... De tudom!
Szimbolumod a szűz fehér liliom.
Olyan vagy te, mint a frissen esett hó,
S olyan, mint a tükörtiszta síma tó.

Olyan vagy, mint felhőtlenül tiszta ég,
Melynek boltján a nap teljes tűzben ég.
Olyan vagy, mint... mit is mondjak többet még?
Igy is, úgy is elvesztétek nagyon rég.

Ártatlanság! Szent és tiszta fogalom...
Nem lehetsz te gyötrelmimben vigaszom:
Hej! de mégis sokért-sokért nem adom,
Hogy van igaz, szívből jövő — bánatom!

Züllő.

Fokról-fokra lefelé.

A ki magát felmagasztalja, az megaláztatik. S én felmagasztaltam magamat s megaláztatam. Csupa juszkból tovább nyújtóztam, mint a meddig a takaróm ért. A takaróm pedig a pénz volt, a továbbnyújtózkodás a juksz, a lukszus.

Úgy történt, hogy a multkor Pestre kellett utaznom a mesze provinciából. Ezt már nem jukszból, lukszusból vagy passzióból, hanem nagyon is nagy akcióból, — muszájból, — tehát koakcióból tettem.

Mert bizony, ha nem lett volna muszáj, a világ minden kincseért sem mozdultam volna ki odúból. Léven szerintem is igaz a sváb közmondás: Daheim ist halt daheim, wenns auch hinter dem Ofen ist.

De muszáj volt, s akarva — nem akarva kellett mennem, még pedig — ad audiendum verbum — az ekcellenciás úr elé. Pedig olyankor, a mikor az ember rossz fát tett a tűzre, nem szívesen megy audienciára, bármekkora kitüntetés is legyen egyébként egy ekcellenciás urat szemtől-szembe láthatni, mert az ilyen audiencia vége rendesen egy jókora orr szokott lenni. Már a kihallgatottra nézve persze. S jó magamnak is az volt a fizetése.

Hej! mikor még lenn voltam — mennyire fennhordtam az orromat, jeléül annak, hogy

kicsi volt még! Dejsze! Mikor fönt voltam már — mennyire lennhordtam, jeléül annak, hogy jókora lett.

Láttam előre, hogy ez így lesz! De ez nem zsenirozott abban, hogy 100 koronával a zsebemben — lukszust fejtsék ki. Oly vígan utaztam fel első osztályú kúpéban, mintha tudja Isten mekkora úr lennék! Pedig csak iciny-piciny úr voltam legegánsabb öltözetben is. De a lukszusvágy, az »add az urat«, »játszd a nagyot«, annyira felesigázták fantáziámat, hogy azt hittem, én sem vagyok kisebb, mint az a miniszter, aki velem utazott. Hát miért is, mikor gleich u. gleich stb. S ettől a gondolattól hizhattam, mert nem is éheztem meg az úton. Sőt határozottan nagyobb voltam annál a miniszternél, mert ő csak trabukkót, én pedig Tisza-szivart szítottam.

Smüle, mach dich groiss!

És Pesten mikor kiszálltunk, hogy bámultak! Már vagy rajtam, vagy a miniszteren. S bámész tekintetök elárulta, hogy ők is szeretnének akkora urak lenni, mint a miniszter vagy én. Jót is nevettem magamban, mert én csak egy 100 kor. aktív s 1000 frt. passzív vagyonnal rendelkező »úr« voltam.

De mit törődtem én akkor a passzívakkal! Nekem csak a zsebemben levő összeg lebegett szemem előtt s ebből — gondoltam —

közigazgatási szervezet pedig dühösen szorítja össze az öklét — a zsebében.

Mert akármilyen lesz is az ujszülött törvény, okosabb, európaibb lesz a mostani paralitikus rendszernél. Most amikor basáskodó szolgabírák, tudatlan közigazgatási közegek tekerik ki naponként a törvény nyakát, most amikor egy város dolgait személyeskedő, kicsinyeskedő, komoly érdekekre nem tekintő klikkek intézik — a közigazgatási reformok hallatára megkönnyebbült keblünkéből sóhaj száll az ég felé. Azután elkomorodunk újra.

Van-e hatalom, amely egy bemohosodott, elmeszesedett testnek új erőt, új lendületet tudna adni, amely üdévét tudná tenni egy lomha test életnedveinek cirkulációját? A kérdések kérdése ez!

A „Pester Lloyd“ a kormányhoz hü német ujság írván a közigazgatás reformjáról, csinos képet fest a mai állapotokról. Ime egy passzus belőle:

„A helyi igényeknek megfelelő építkezési rend, a vízhiány, az alsóbb közigazgatási közegek fegyelmezetlensége és előjáróik fejetlensége, a vagyonbiztonság és a rend fenntartására szolgáló intézkedések elégtelensége, ez mind a mai állapot tarthatatlanságát jellemzi. Nem akarjuk a közigazgatási önkormányzat létjogosultságát tagadni, de az önkormányzatnak ki kell elégíteni a polgárok legvitálisabb érdekeit, különben nem áldás, hanem átok. Mihelyt az autonómia annyira elfajul, hogy csak a társaság kedvencének hivatalba és kenyérhez juttatásra szolgál, akik aztán nem törődnek az egyesek, községek jólétével: akkor az államra hárul az a feladat, hogy az ő jogkörüket megszorít-

sák és az ellenőrző közegek jogait kitágítsák.

Hogy mindenféle egyszerűsítés édes keveset ér, az már kétségtelenül kiderült; garanciákat kell tehát teremteni arra, hogy az adminisztratív teendőkké olyan személyek bízassanak meg, akik feladatuknak meg tudnak felelni. Derék, képzett és lelkiismeretes férfiakra van szükség, akiket tevékenységükben nem korlátoz az a szempont, hogy a választó polgároknak, vagy pedig a tekintetes törvényhatósági bizottsági uraknak tessenek. Egy szóval jó közigazgatás csak kinevezett hivatalnokokkal képzelhető, kik semmiféle sógorsággal, komasággal nem törődnek, csak az a kérdés lebeg előttük, hogy mi felel meg a közigazgatás, a közérdek követelményeinek.

Az ilyen független hivatalnokok arról is könnyebben gondoskodnak, hogy az autonóm közegek köteleességüknek jobban eleget tegyenek. A régi slendriánizmust, a magánérdekek pártfogását mindenütt üldözni fogják és ahol esetleg törvénytelen ellentállásra találunk, azt le is tudják majd győzni. Minden kollektívállás mellett nagyobb érvényt szereznek a tekintélynek és kivált az alantas közegek kiválasztásában és az azokkal való bánásban nagy súlyt fektetnek a szolgálatra, mint az illetők személyére.“

Igy ír a mai helyzetről a P. L., megörögzött óvatosságával feltételesen írva le az állapotokat. Hát kérjük szeretettel, ezek az állapotok, sajnos, nem feltételesek, hanem kétségtelenek és betetőző mindent a korrupció, amely hihetetlen mérvet öltött nálunk mindenfelé.

„Derék, képzett, lelkiismeretes férfiakra van szükség“ mondja a kormány német szócsöve, értjük tehát, hogy ma a derék, képzett s lelkiismeretes férfiak

csak telik egy-két napra Pesten is. S csináltam is magamnak egy-két jó napot. Első nap elsőrangú, második nap másodrangú kávéházban voltam szállva, s itt, mondhatom, jó napjaim voltak. De mire kifizettem a számlát, már csak 10 frt. maradt a zsebemben. Most már jó lesz spórolni, gondoltam magamban a Kerepesi uton föl-alá sétálva.

Igen, jó lett volna, ha a véletlen ép akkor nem hoz össze egy-két ismerőssel. S csodálatos: két napig bandukoltam Pesten s csak harmadnap, mikor már pénzem alig volt, akadok össze velök.

De az ismerősökkel való találkozás öröme csak meg kell inni egy-két fröcsösöt, akármilyen szűken áll a kassza. Most azonban már harmadrangú vendéglőben! Hogy az egy-két spriccerből mennyi lett, nem tudom. De annyit tudok, hogy a 4-ik nap már egyik barátom ingyenes poloskás szobájában aludtam.

Igy mult el négy nap, s mindent láttam csak az ekcellenciás urat nem.

Ötödnapp rászántam magam az audenciára való menetre is, kettős muszájból: citációból és . . . hm!

Mentünk. Izzadtam a nagy hőségtől, még jobban a nagy drukktól. Pedig az én szives kalauzom fájni látszott. Végre odaértünk a palotához s én kénytelen voltam bemenni.

— No itt benn nem lesz olyan melege, lehűtheti kissé magát, — mondá a búcsúzó kalauz. S igaza volt. Mert úgy lehültem, mikor az ekcellenciás úr magas színe előtt vettem észre magamat, hogy remegni is kezdek.

S mialatt Ő szidott. — én megdermedtem előtte . . .

»Most pedig azonnal menj haza!« volt a szidás vége.

Haboztam. Ő csodálkozott. Azt hihette, ennek az »úrnak« még több szidás kell. Pedig Ő is kifogyott már a titulusokból. Ismét felszólított, hogy menjek.

— De uram! — mondám habozva.

— Mi az?

— Mennék, de nem tudok!

— Nem tud? Hisz vannak lábai!

— De nincsen pénzem, kegyelmes uram!

— Az már baj! — mondá, s kis gondolkodás után zsebre nyúlt s adott 10 frtot.

Megköszöntem s mentem. Ez a 10 forint épen elég volt arra, hogy kifizettem hátralékos cechemet, s hogy III-ik osztályon hazamehessek — éhen-szomjan.

S kiszálltam otthon: egy kubikkossal s egy fűtyülő rongyszedő zsidóval! . . .

Hogy valaki esetleg meg ne szánja otthonlevő éhező családom, kijelentem utólag, hogy nincs családom. Gyermekeim nincsenek, tehát nem éhezhetnek; feleségem pedig . . . — ja igaz, az sínes! . . . De ha valaki a tisztelt hölgyek közül 100 ezer frttal, ugyanoly műveltséggel, ugyanoly észszel rendelkezik, mint én . . . az küldje címét »Takarékosság« alatt »Az ujság« kiadóhivatalába.

Hiszem, hogy rövid idő alatt elverjük — nemesak a pénzt, de egymást is.

Zúlló.

hiányzanak a közigazgatásnál. Fogadjuk el igazságnak ezt a hibás állítást és a sértő generalizálás helyett kérdezzük meg:

Gondoskodik-e hát az új törvény derék, képzett és lelkiismeretes férfiakról?

A színház az ipartestületben.

A szinügyi bizottság figyelmébe ajánlva.

Hála városunk böles tanácsa tehetetlenségének és a szinügyi bizottság rövidlátó nem-törődőségének, eljutott a mi 20,000 lelket számláló intelligens városunk oda, hogy az idén, ha bebocsájtást kér egy színész-társaság, hát nem eresztethetjük őket be azon egyszerű és szégyenletes okból, mert a nemzeti kultúra egyik hatalmas faktorának, a magyar nemzeti színészetnek nincsen Baján hajléka, nincsen ezidőszerint hely, a hol egy szintársulat felüthetné taborát.

Ha körültekintünk ebben az országban, csak akkor látjuk, micsoda arepirító, szégyenletes helyzet a miénk. Csak itt a közeli községekben (nem is városokban) kell szétnézniünk és megfogjuk látni, hogy milyen hátra vagyunk mi bajaiak ebben is. Mohácson már megnyitották a szinkört, Ókanizsán tágas, direkte szini előadásokra berendezett teremben hirdetik Thalia papjai az ígét. Óbecsén, Zentán, szóval mindenütt talál a község igényeinek megfelelő helyet egy-egy szintársulat.

Amíg minden falu azon igyekszik, hogy a színészetnek hajlékot és megélhetést biztosítson, addig minálunk azzal intézik el a szini szezont, hogy: »Mivel nincsen megfelelő hely, ebben az esztendőben nem lesz szinielőadás.« Hát a városi tanács és különösen a színészet ügyeit intézni hivatott szinügyi bizottság nem látja, nem érzi, hogy micsoda megalázó, szégyenletes állapot az, hogy Baján egy vagy több évig ki van zárva a szinművészet? A városi tanács és a szinügyi bizottság ügylatszük nincsen arra berendezve, hogy gondolkozzék, avagy egy jó ideával álljon elő. Egész egyszerűen megalkuszna a helyzettel és belenyugoszna a megváltozhatatlanba.

De hát vajjon igazán meg kell-e nyugodnunk abba, hogy elvonassék tőlünk egy avagy több évig a magasabb művelvezet? Nem, nem szükséges, hogy a helyzettel megalkudjunk, mert az nem megváltozhatatlan.

Igaz, hogy a színház még nem épült fel, és igaz az is, hogy annak felépítésére még nincsen kilátás, mert amíg egyrésztől annyi terv merül fel, ahány ember lakik Baján, és amellet a városi tanács nem tud egy olyan javaslattal a közgyűlés elé lépni, amely a kérdést úgy oldhatná meg, hogy az legalább is a nagyközönség tulnyomó többségének meglegedését vívná ki, mégis találhatunk egy olyan megoldást, amely az idén és arra az időre, amíg a szinművészetnek városunkhoz méltó, állandó csarnokot emelünk, lehetőségessé teszi azt, hogy szintársulat bejöheszen a városba.

A bajai ipartestület ezidőszerint átalakította székházát oly módon, hogy disztermét kibővitve, ott szinpadot épített (mely csekély költséggel a színházi szükségletnek megfelelően kibővíthető.) A terem jóval szélesebb, mint a Bárány terme, és van legalább is oly hosszú.

Tűzbiztonság tekintetében jóval fölül áll a Báránynak, mert: földszinten van, tágas helyen áll és több kijáratral van ellátva.

Ugy véljük a megoldhatatlannak vélt gordiusi csomó ily módon való megoldását az egész városban mindenki szívesen venné. Mert az kétségtelen, hogy a Bárányban az őszszel történtek után szini előadásra helyhatósági engedély nem adható, viszont a felett nem lehet vitatkozni, hogy éveken át színészet nélkül egy város művészet iránt lelkesedő közönségét hagyni nem lehet. Tehát, ha ez a kérdés ily megoldást nyerhetne, az csak szerencsésnek volna mondható.

Az általunk felvett tervet ajánljuk a városi tanács és a szinügyi bizottság figyelmébe. Ne zárkózzanak el a terv előli, hanem lépjenek

érintkezésbe az ipartestület elnökével, hogy a szintársulat bejövételét biztosíthassák. Meg vagyunk győződve a felől, hogy az ipartestület elnöke nemcsak hogy nem fog akadályt gördíteni a terv megvalósulása útjába, hanem meg fogja ragadni az alkalmat, hogy a város közönségének könnyű feltételek mellett szolgálatot tehessen.

Ismételve ajánljuk ezt az eszmét a tanács és színügyi bizottság figyelmébe.

Képviselőnk Amerikában.

A Cunard Line »Slavonia« nevű gőzöse az interparlamentáris konferencia magyar csoportjával vasárnap délután 4 órakor érkezett meg Newyorkba. A szerencsés megérkezést Dr. Rajk Aladár orsz. képviselő kábelsürgöny útján tudatta hozzátartozóival, úgyszintén lapunk szerkesztőségével.

Folyó évi augusztus hó 15-iki kelettel levelet kaptunk Newyorkból a saint-louisi világkiállításra kiutazott magyarok fogadására alakult bizottság elnökétől, Ágoston Gábortól. A levelet az összes newyorki magyarság nevében intézték hozzánk és közlik velünk a fogadási diszünnepély sorrendjét.

Ebből a programból látjuk, hogy mily hazafias buzgalommal, mily fényvel fogadták Amerikában élő honfitársaink az interparlamentáris konferenciára odaérkező Apponyi Albert grófot és társait.

Az ünnepély sorrendje a következő:

1. Az interparlamentáris delegáció tagjainak üdvözlése a hajón az összes magyar egyletek elnökeiből alakult bizottság élén főtisztelendő Ilyasevits Kornél által.

2. Bevonulás a városba a megjelent lelkes magyarság sorfalai között.

3. 1904. szeptember hó 4-én, vasárnap d. u. 4 órakor a fogadtatási diszünnepély megtartása a Grand Central Palace csarnokában.

5. Nyitány a »Hunyady László« operából, Erkel Ferentől, előadja az egyesült newyorki cigány-zenekar, Hazay Náci karmester vezetésével.

4. Amerikai Hymnus.

6. Magyar Hymnus.

7. Üdvözlő beszéd, tartja Ágoston Gábor, az egyesült magyar egyletek fogadó-bizottságának elnöke.

8. Ünnepi diszbeszéd, tartja főtisztelendő Kovács Kálmán Mc. Eesporti róm. kath. plébános.

9. Angol szónoklat, mondja dr. Blau Vilmos ügyvéd, a »Hungarian Republican Club« elnöke.

10. Ünnepi szónoklat, tartja John Bartholdy, az Egyesült Államok kongresszusa által kiküldött interparlamentáris bizottság elnöke.

11. Válaszok a magyar delegáció részéről.

12. Zárszónoklat és a köszönő diszokmány átadása Ágoston Gábor, bizottsági elnök által.

Az átadandó diszokmányról a következőket írják nekünk:

Az egyesült magyar egyletek, úgy a magyar delegátusoknak, mint a magyar országgyűlésnek meg akarván köszönni a fáradságot, érdeklődést és buzgalmat, melyet ezen st.-louisi küldetessel kapcsolatban az amerikai magyarság iránt tanúsítottak, egy olyan diszokmány átadását határoztuk el, amelyben a hálás köszönetünket és hazafias érzelmünket juttatjuk kifejezésre.

Az okmány a magyar delegáció tagjainak névjegyzékét, valamint az összes magyar egyletek tisztviselőinek és az ünnepélyt rendező bizottság tagjainak aláírását tartalmazza.

Az ipartestület hangversenyén.

— Egy kis fecsegés. —

— Kezeit csókolom, Ili nagysám, jó estét! Jaj az Isten áldja meg, nem tudja, hol van a 46-os számú szék? Már egy órája keresem.

— Rövidlátó, kedves Tihamér? Itt van mellettem. S'il vous plait!

— Köszönöm. Na ez mesés. Tudja, hogy ennek a Czérnaynak nincs párja?

— Miért?

— Nos, hogy a Független Ujság tudósítójának Európa legkedvesebb leánya mellett adott helyet. Nézze, hol ül Lengyel!

— Látom, busul a Lengyel. Hogy tetszik az új terem, kedves barátom?

— Remek. Csak kissé gyér a világítása.

— Tudtam, hogy talál valami hibát. De hisz ilyenek maguk sorba. Mondja, ki az az új zirci, aki ott beszélget a polgármesterrel?

— Az új gimnáziumi direktor.

— Mit szól, milyen fiatalember! Mondja, hány óra, hogy még most se kezdik?

— Únja magát?

— Szó sincs róla.

— Nyolc óra negyven. Pszt! Csöngetnek. Látja, miért nem szólt előbb?

— Csak első csöngetés. Van programja?

— Van; de csak úgy adom oda, ha megigéri, hogy az előadás alatt szíves lesz nem diskurálni. Tessék parancsolni!

— Konstatálom, hogy semmivel se lett finomabb azóta, hogy utoljára találkoztunk Boute-en Train, Ketterertől, előadják zongorán Dallmann Ella és Rosenberg Adrien. Szereti a zenét?

— Zene és szerelem, e kettő kell nekem!

— Jaj, de hóbortos! No de most maga ne diskuráljon, mert kezdik.

— Éljen!

— Hogy volt! Hogy volt! Mit szól, milyen aranyosak voltak! Tapsoljon Ilike!

— Nem látja, hogy tapsolok?

— Igazán nagyon szép volt. Szegény Perlaky néni, már nem gyönyörködhetett e két bájos tanítványa játékában . . . Mi következik most?

— Kálmán Kolos felolvasása. A régi iparosokról és azok testületeiről fog értekezést tartani.

— Tudja, hogy ez a Kálmán egy csodálatos ember?

— Arra céloz ugy-e, hogy nem öregszik? Igaza van. Épp olyan fiatalos színben van most is, mint húsz évvel ezelőtt, amikor latinból elbuktatott a javító-vizsgán.

— Biztosan megérdemelte, hogy megbukjék.

— Na ná! De nini már is csöngetnek.

— Bizony Isten nem bánom. Tudja, olyan táncolhatnékom van, hogy szinte ki szeretnék ugrani a bőrből. Fog velem táncolni?

— Nagyon szívesen, ha ad egy koronát a szegedi vakoknak.

— Jesszusom, Máriám, de komisz!

— Komisz ide, komisz oda, de én csak jó-tékony célra táncolok. Mert nézze . . .

— Nem nézek semmit. Nem látja, hogy húzzák már a függönyt?

— Nos, hogy tetszett a felolvasás, Ili nagysám?

— Igen érdekes volt.

— Nos, és ez az egész, amit a felolvasásról mondani tud? Maga se keresné meg a kenyerét, mint riporter, annyi bizonyos. Van magának fogalma arról, hogy miesoda nagy és nehéz munkát végzett Kálmán ezen értekezés összeállításával?! Nincs. Ha akarja, írásban adom.

— Fiatalember maga azt hiszi, hogy a Jánosával beszél. Különben is vegye tudomásul, hogy sokkal szívesebben hallgattam a felolvasást, mint hallgatom a maga gorombaságait. Hisz szinte dagadtra tapsoltam a kezemet, mit akar!

— Na akkor meg vagyok elégedve magával. Ej ha! Hogy sietnek most a rendezők! Úgy látszik beakarják hozni a félórás késést.

— Mi volt, amit Dallmann Ellácska játszott, Tihamér úr?

— Gaal ötödik magyar rhapsodiája. Mit szól, milyen briliáns technikával játszik a kisasszony.

— Kapott is tapsot eleget. Tudja nem szép tulajdonság az irigykedés, de őszintén szólva, irigylem Ellát, hogy olyan pompásan tud zongorázni.

— Maga játszik más zenét is mint arisztont?

— Igen is hogy játszom, ha akarja tudni, még pedig cimbalmot.

— És miért nem szerepel soha nyilvánosan? Ilyen szép leány! . . .

— Igen, hogy lekritizáljon!

— Mit diskurálgatott olyan sokat a mamával, mon cher Tihamér? Tudja, hogy már az utolsó szám következik?

— Mit nem mond! Istenem, hogy múlik az idő a maguk társaságában.

— És bátran hozzáteheti: ilyen élvezetes hangverseny alatt. Mit szól, milyen szépen énekelt Marzellné?

— Ez nekem nem ujság. Rég tudom, hogy Őnagysága a bajai Zenekedvelőknek fő-fő erőssége.

— No és a Szigriszt? Sohse hittem volna, olyan pompásan tud banni a zongorával!

— Hhja, könnyű neki! Oeser-féle zongorán talán még én is tudnék játszani.

— Gabányinak »Egy baleset« című dialogját hallotta már egyébkor is?

— Hallani hallottam, de ilyen ügyesen előadva, mint azt Buday Irénke és Klein Ferenc megeselekedték, aligha.

— Mondja, nem tűnt fel magának az a tejfölös száju legényke ott a sarokban? Folyton bennünket néz.

— Hohó! Semmi bennünket. Magát nézi és nem bennünket.

— Tudja, olyan dühös vagyok; akkor is amikor az én kis ideáлом: a Rosenberg Adrien játszott, folyton fixirozott.

— Provokáljam?

— Eh, majd mit mondtam. Ugye miesoda bájos egy teremtes a kis Adrien.

— És milyen mesésen játszott az apró kezeckéivel! A Liszt papa is meglehetett volna elégedve vele. Nini már kezdik!

— Hajoljon csak közelebb. Mondja, hogy tetszik magának Tarján?

— Csinos fiatalember, de a ki a zongorán kíséri sokkal jobban tetszik. Pardon, de majd az előadás végével fogjuk folytatni a diskurzust.

— Nahát ez remek volt. Bizony Isten rég hallottam dilettánst ilyen remekül hegedülni. Kész művész.

— Nos, ugye szép ember?

— Mondtam már, hogy az, aki kíserte, sokkal jobban tetszik. De most kezeit csókolom. Megyek gratulálni Czérnaynak, amiért fáradhatlan buzgalomával ismét ily fényes estélyt rendezett. Meg ne feledkezzék az első négyesről!

Tihamér,

közigazgatási szervezet pedig dühösen szorítja össze az öklét — a zsebében.

Mert akármilyen lesz is az ujszülött törvény, okosabb, európaibb lesz a mostani paralitikus rendszernél. Most amikor basáskodó szolgabírák, tudatlan közigazgatási közegek tekerik ki naponként a törvény nyakát, most amikor egy város dolgaát személyeskedő, kicsinyeskedő, komoly érdekekre nem tekintő klikkek intézik — a közigazgatási reformok hallatára megkönnyebbült keblünkéből sóhaj száll az ég felé. Azután elkomorodunk újra.

Van-e hatalom, amely egy bemohosodott, elmeszesedett testnek új erőt, új lendületet tudna adni, amely üdévét tudná tenni egy lomha test életnedveinek cirkulációját? A kérdések kérdése ez!

A „Pester Lloyd” a kormányhoz hű német ujság írván a közigazgatás reformjáról, csinos képet fest a mai állapotokról. Ime egy passzus belőle:

„A helyi igényeknek megfelelő építkezési rend, a vízhiány, az alsóbb közigazgatási közegek fegyelmezetlensége és előljáróik fejtelensége, a vagyonsbiztonság és a rend fenntartására szolgáló intézkedések elégtelensége, ez mind a mai állapot tarthatatlanságát jellemzi. Nem akarjuk a közigazgatási önkormányzat létjogosultságát tagadni, de az önkormányzatnak ki kell elégíteni a polgárok legvitálisabb érdekeit, különben nem áldás, hanem átok. Mihelyt az autonómia annyira elfajul, hogy csak a társaság kedvencének hivatalba és kenyérhez juttatásra szolgál, akik aztán nem törődnek az egyesek, községek jólétével: akkor az államra hárul az a feladat, hogy az ő jogkörüket megszorít-

sák és az ellenőrző közegek jogait kitágítsák.

Hogy mindenféle egyszerűsítés édes keveset ér, az már kétségtelenül kiderült; garanciákat kell tehát teremteni arra, hogy az adminisztratív teendőkkel olyan személyek bízassanak meg, akik feladatuknak meg tudnak felelni. Derék, képzett és lelkiismeretes férfiakra van szükség, akiket tevékenységükben nem korlátoz az a szempont, hogy a választó polgároknak, vagy pedig a tekintetes törvényhatósági bizottsági uraknak tessenek. Egy szóval jó közigazgatás csak kinevezett hivatalnokokkal képzelhető, kik semmiféle sógorsággal, komasággal nem törődnek, csak az a kérdés lebeg előttük, hogy mi felel meg a közigazgatás, a közérdek követelményeinek

Az ilyen független hivatalnokok arról is könnyebben gondoskodnak, hogy az autonóm közegek köteleességüknek jobban eleget tegyenek. A régi slendriánizmust, a magánérdekek pártfogását mindenütt üldözni fogják és ahol esetleg törvénytelen ellentállásra találunk, azt le is tudják majd győzni. Minden kollegiállítással mellett nagyobb érvényt szereznek a tekintélynek és kivált az alantas közegek kiválasztásában és az azokkal való bánásban nagy súlyt fektetnek a szolgálatra, mint az illetők személyére.”

Igy ír a mai helyzetről a P. L., megörögzött óvatosságával feltételesen írva le az állapotokat. Hát kérjük szeretettel, ezek az állapotok, sajnos, nem feltételesek, hanem kétségtelenek és betetőző mindent a korrupció, amely hihetetlen mérvet öltött nálunk mindenfelé.

„Derék, képzett, lelkiismeretes férfiakra van szükség” mondja a kormány német szócsöve, értjük tehát, hogy ma a derék, képzett s lelkiismeretes férfiak

csak telik egy-két napra Pesten is. S csináltam is magamnak egy-két jó napot. Első nap elsőrangú, második nap másodrangú kávéházban voltam szállva, s itt, mondhatom, jó napjaim voltak. De mire kifizettem a számlát, már csak 10 frt. maradt a zsebemben. Most már jó lesz spórolni, gondoltam magamban a Kerepesi uton föl-alá sétálva.

Igen, jó lett volna, ha a véletlen ép akkor nem hoz össze egy-két ismerőssel. S csodálatos: két napig bandukoltam Pesten s csak harmadnap, mikor már pénzem alig volt, akadok össze velök.

De az ismerősökkel való találkozás öröme csak meg kell inni egy-két fröcsesöt, akármilyen szűken áll a kassza. Most azonban már harmadrangú vendéglőben! Hogy az egy-két spriccerből mennyi lett, nem tudom. De annyit tudok, hogy a 4-ik nap már egyik barátom ingyenes poloskás szobájában aludtam.

Igy mult el négy nap, s mindent láttam csak az excellenciás urat nem.

Ötödnap rászántam magam az audenciára való menetre is, kettős muszájból: citációból és . . . hm!

Mentünk. Izzadtam a nagy hőségtől, még jobban a nagy drukktól. Pedig az én szíves kalauzom fázni látszott. Végre odaértünk a palotához s én kénytelen voltam bemenni.

— No itt benn nem lesz olyan melege, lehűtheti kissé magát, — mondá a bücsűző kalauz. S igaza volt. Mert úgy lehültem, mikor az excellenciás úr magas színe előtt vettem észre magamat, hogy remegni is kezdem.

S mialatt Ő szidott, — én megdermedtem előtte . . .

»Most pedig azonnal menj haza!« volt a szidás vége.

Haboztam. Ő csodálkozott. Azt hihette, ennek az »úrnak« még több szidás kell. Pedig Ő is kifogyott már a titulusokból. Ismét fölszólitott, hogy menjek.

— De uram! — mondám habozva.

— Mi az?

— Mennék, de nem tudok!

— Nem tud? Hisz vannak lábai!

— De nincsen pénzem, kegyelmes uram!

— Az már baj! — mondá, s kis gondolkozás után zsebre nyult s adott 10 frtot.

Megköszöntem s mentem. Ez a 10 forint épen elég volt arra, hogy kifizettem hátralékos cechemet, s hogy III-ik osztályon hazamehessek — éhen-szomjan.

S kiszálltam otthon: egy kubikkal s egy füttyülő rongyszedő zsidóval! . . .

Hogy valaki esetleg meg ne szánja otthonlevő éhező családom, kijelentem utólag, hogy nincs családom. Gyermekeim nincsenek, tehát nem éhezhetek; feleségem pedig . . . — ja igaz, az sínes! . . . De ha valaki a tisztelt hölgyek közül 100 ezer frttal, ugyanoly műveltséggel, ugyanoly észszel rendelkezik, mint én . . . az küldje címét »Takarékosság« alatt »Az ujság« kiadóhivatalába.

Hiszem, hogy rövid idő alatt elverjük — nemesak a pénzt, de egymást is.

Züllő.

hiányzanak a közigazgatásnál. Fogadjuk el igazságnak ezt a hibás állítást és a sértő generalizálás helyett kérdezzük meg:

Gondoskodik-e hát az új törvény derék, képzett és lelkiismeretes férfiakról?

A színház az ipartestületben.

A színházi bizottság figyelmébe ajánlva.

Hála városunk böles tanácsa tehetetlenségének és a színházi bizottság rövidlátó nem-törődőségének, eljutott a mi 20,000 lelket számláló intelligens városunk oda, hogy az idén, ha bebocsájtást kér egy színésztársaság, hát nem eresztethetjük őket be azon egyszerű és szégyenletes okból, mert a nemzeti kultúra egyik hatalmas faktorának, a magyar nemzeti színészetnek nincsen Baján hajléka, nincsen ezidőszerint hely, a hol egy szintársulat felüthetné táborát.

Ha körütekintünk ebben az országban, csak akkor látjuk, micsoda arcpirító, szégyenletes helyzet a miénk. Csak itt a közeli községekben (nem is városokban) kell szétnézniünk és megfogjuk látni, hogy milyen hátra vagyunk mi bajaiak ebben is. Mohácson már megnyitották a szinkört, Okanizsán tágas, direkte színi előadásokra berendezett teremben hirdetik Thalia papjai az ígét. Óbecsén, Zentán, szóval mindenütt talál a község igényeinek megfelelő helyet egy-egy szintársulat.

Amíg minden falu azon igyekszik, hogy a színészetnek hajlékot és megélhetést biztosítson, addig minálunk azzal intézik el a színi szembot, hogy: »Mivel nincsen megfelelő hely, ebben az esztendőben nem lesz színelőadás.« Hát a városi tanács és különösen a színészet ügyeit intézni hivatott színházi bizottság nem látja, nem tudja, nem érzi, hogy micsoda megalázó, szégyenletes állapot az, hogy Baján egy vagy több évig ki van zárva a színművészet? A városi tanács és a színházi bizottság ügylátszik nincsen arra berendezve, hogy gondolkozzék, avagy egy jó ideával álljon elő. Egész egyszerűen megalkuszak a helyzettel és belenyugosznak a megváltozhatatlanba.

De hát vajjon igazán meg kell-e nyugodnunk abba, hogy elvonassék tőlünk egy avagy több évig a magasabb műveltség? Nem, nem szükséges, hogy a helyzettel megalkudjunk, mert az nem megváltozhatatlan.

Igaz, hogy a színház még nem épült fel, és igaz az is, hogy annak felépítésére még nincsen kilátás, mert amíg egyrésztől annyi terv merül fel, ahány ember lakik Baján, és amellet a városi tanács nem tud egy olyan javaslattal a közgyűlés elé lépni, amely a kérdést úgy oldhatná meg, hogy az legalább is a nagyközönség tulnyomó többségének megalapozását vívná ki, mégis találhatunk egy olyan megoldást, amely az idén és arra az időre, amíg a színművészetnek városunkhoz méltó, állandó csarnokot emelünk, lehetőségessé teszi azt, hogy szintársulat bejöheszen a városba.

A bajai ipartestület ezidőszerint átalakította színházát oly módon, hogy disztermét kibővítvé, ott színpadot épített (mely csekély költséggel a színházi szükségletnek megfelelően kibővíthető.) A terem jóval szélesebb, mint a Bárány terme, és van legalább is oly hosszú.

Tűzbiztonság tekintetében jóval fölül áll a Báránynak, mert: földszinten van, tágas helyen áll és több kijárat van ellátva.

Ugy véljük a megoldhatatlannak vélt gordiusi csomó ily módon való megoldását az egész városban mindenki szívesen venné. Mert az kétségtelen, hogy a Bárányban az őszzel törtétek után színi előadásra helyhatósági engedély nem adható, viszont a felett nem lehet vitatkozni, hogy éveken át színészet nélkül egy város művészet iránt lelkesedő közönségét hagyni nem lehet. Tehát, ha ez a kérdés ily megoldást nyerhetne, az csak szerencsésnek volna mondható.

Az általunk felvett tervet ajánljuk a városi tanács és a színházi bizottság figyelmébe. Ne zárkózzanak el a terv elől, hanem lépjenek

érintkezésbe az ipartestület elnökével, hogy a szintársulat bejövételét biztosíthassák. Meg vagyunk győződve a felől, hogy az ipartestület elnöke nemcsak hogy nem fog akadályt gördíteni a terv megvalósulása útjába, hanem meg fogja ragadni az alkalmat, hogy a város közönségének könnyű feltételek mellett szolgáltatást tegyen.

Ismételve ajánljuk ezt az eszmét a tanács és színügyi bizottság figyelmébe.

Képviselőnk Amerikában.

A Cunard Line »Slavonia« nevű gőzöse az interparlamentáris konferencia magyar csoportjával vasárnap délután 4 órakor érkezett meg Newyorkba. A szerencsés megérkezést Dr. Rajk Aladár orsz. képviselő kábelsürgöny útján tudatta hozzátartozóival, úgyszintén lapunk szerkesztőségével.

Folyó évi augusztus hó 15-iki kelettel levelet kaptunk Newyorkból a saint-louisi világkiállításra kiutazott magyarok fogadására alakult bizottság elnökétől, Agoston Gábortól. A levelet az összes newyorki magyarság nevében intézték hozzánk és közlik velünk a fogadási diszünnepegy sorrendjét.

Ebből a programból látjuk, hogy mily hazafias buzgalommal, mily fényvel fogadták Amerikában élő honfitársaink az interparlamentáris konferenciára odaérkező Apponyi Albert grófot és társait.

Az ünnepély sorrendje a következő:

1. Az interparlamentáris delegáció tagjainak üdvözlése a hajón az összes magyar egyesületek elnökeiből alakult bizottság élén főtisztelendő Illyasevits Kornél által.

2. Bevonulás a városba a megjelent lelkes magyarság sorfalai között.

3. 1904. szeptember hó 4-én, vasárnap d. u. 4 órakor a fogadtatási diszünnepegy megtartása a Grand Central Palace csarnokában.

5. Nyitány a »Hunyady László« operából, Erkel Ferentől, előadja az egyesült newyorki cigány-zenekar, Hazay Náci karmester vezetésével.

4. Amerikai Hymnus.

6. Magyar Hymnus.

7. Üdvözlő beszéd, tartja Agoston Gábor, az egyesült magyar egyesületek fogadó-bizottságának elnöke.

8. Ünnepi diszbeszéd, tartja főtisztelendő Kovács Kálmán Mc. Eesporti róm. kath. plébános.

9. Angol szónoklat, mondja dr. Blau Vilmos ügyvéd, a »Hungarian Republican Club« elnöke.

10. Ünnepi szónoklat, tartja John Bartholdy, az Egyesült Államok kongresszusa által kiküldött interparlamentáris bizottság elnöke.

11. Válaszok a magyar delegáció részéről.

12. Zárszónoklat és a köszönő diszokmány átadása Agoston Gábor, bizottsági elnök által.

Az átadandó diszokmányról a következőket írják nekünk:

Az egyesült magyar egyesületek, úgy a magyar delegátusoknak, mint a magyar országgyűlésnek meg akarván köszönni a fáradságot, érdeklődést és buzgalmat, melyet ezen st-louisi küldetéssel kapcsolatban az amerikai magyarság iránt tanúsítottak, egy olyan diszokmány átadását határoztuk el, amelyben a hálás köszönetünket és hazafias érzelmünket juttatjuk kifejezésre.

Az okmány a magyar delegáció tagjainak névjegyzékét, valamint az összes magyar egyesületek tisztviselőinek és az ünnepélyt rendező bizottság tagjainak aláírását tartalmazza.

Az ipartestület hangversenyén.

— Egy kis fecsegés. —

— Kezeit csókolom, Ili nagysám, jó estét! Jaj az Isten áldja meg, nem tudja, hol van a 46-os számú szék? Már egy órája keresem.

— Rövidlátó, kedves Tihamér? Itt van mellettem. S'il vous plait!

— Köszönöm. Na ez mesés. Tudja, hogy ennek a Czérnaynak nincs párja?

— Miért?

— Nos, hogy a Független Ujság tudósítójának Európa legkedvesebb leánya mellett adott helyet. Nézze, hol ül Lengyel!

— Látom, busul a Lengyel. Hogy tetszik az új terem, kedves barátom?

— Remek. Csak kissé gyér a világítása.

— Tudtam, hogy talál valami hibát. De hisz ilyenek maguk sorba. Mondja, ki az az új zirci, aki ott beszélget a polgármesterrel?

— Az új gimnáziumi direktor.

— Mit szól, milyen fiatalember! Mondja, hány óra, hogy még most se kezdik?

— Únja magát?

— Szó sincs róla.

— Nyolc óra negyven. Pszt! Csöngetnek. Látja, miért nem szólt előbb?

— Csak első csöngetés. Van programja?

— Van; de csak úgy adom oda, ha megigéri, hogy az előadás alatt szíves lesz nem diskurálni. Tessék parancsolni!

— Konstatálom, hogy semmivel se lett finomabb azóta, hogy utoljára találkoztunk Boute-en Train, Ketterertől, előadják zongorán Dallmann Ella és Rosenberg Adrien. Szereti a zenét?

— Zene és szerelem, e kettő kell nekem!

— Jaj, de hóbortos! No de most maga ne diskuráljon, mert kezdik.

— Éljen!

— Hogy volt! Hogy volt! Mit szól, milyen aranyosak voltak! Tapsoljon Ilike!

— Nem látja, hogy tapsolok?

— Igazán nagyon szép volt. Szegény Perlaky néni, már nem gyönyörködhetett e két bájos tanítványa játékában . . . Mi következik most?

— Kálmán Kolos felolvasása. A régi iparosokról és azok testületeiről fog értekezést tartani.

— Tudja, hogy ez a Kálmán egy csodálatos ember?

— Arra céloz ugy-e, hogy nem öregszik? Igaza van. Épp olyan fiatalos színben van most is, mint húsz évvel ezelőtt, amikor latinból elbuktatott a javító-vizsgán.

— Biztosan megérdemelte, hogy megbukjék.

— Na ná! De nini már is csöngetnek.

— Bizony Isten nem bánom. Tudja, olyan táncolhatnékom van, hogy szinte ki szeretnék ugrani a bőrből. Fog velem táncolni?

— Nagyon szívesen, ha ad egy koronát a szegedi vakoknak.

— Jesszusom, Máriám, de komisz!

— Komisz ide, komisz oda, de én csak jótékony célra táncolok. Mert nézze . . .

— Nem nézek semmit. Nem látja, hogy húzzák már a függönyt?

— Nos, hogy tetszett a felolvasás, Ili nagysám?

— Igen érdekes volt.

— Nos, és ez az egész, amit a felolvasásról mondani tud? Maga se keresné meg a kenyerét, mint riporter, annyi bizonyos. Van magának fogalma arról, hogy micsoda nagy és nehéz munkát végzett Kálmán ezen értekezés összeállításával?! Nincs. Ha akarja, írásban adom.

— Fiatalember maga azt hiszi, hogy a Jánosával beszél. Különben is vegye tudomásul, hogy sokkal szívesebben hallgattam a felolvasást, mint hallgatom a maga gorombaságait. Hisz szinte dagadtra tapsoltam a kezeimet, mit akar!

— Na akkor meg vagyok elégedve magával. Ej ha! Hogy sietnek most a rendezők! Úgy látszik beakarják hozni a félórás késést.

— Mi volt, amit Dallmann Ellácska játszott, Tihamér úr?

— Gaal ötödik magyar rhapsodiája. Mit szól, milyen briliáns technikával játszik a kisasszony.

— Kapott is tapsot eleget. Tudja nem szép tulajdonság az irigykedés, de őszintén szólva, irigylem Ellát, hogy olyan pompásan tud zongorázni.

— Maga játszik más zenét is mint arisztont?

— Igen is hogy játszom, ha akarja tudni, még pedig cimbalmot.

— És miért nem szerepel soha nyilvánosan? Ilyen szép leány! . . .

— Igen, hogy lekritizáljon!

— Mit diskurálgatott olyan sokat a mamával, mon cher Tihamér? Tudja, hogy már az utolsó szám következik?

— Mit nem mond! Istenem, hogy múlik az idő a maguk társaságában.

— És bátran hozzáteheti: ilyen élvezetes hangverseny alatt. Mit szól, milyen szépen énekelt Marzellné?

— Ez nekem nem ujság. Rég tudom, hogy Ónagysága a bajai Zenekedvelőknek fő-fő erőssége.

— No és a Szigriszt? Sohse hittem volna, olyan pompásan tud bánni a zongorával!

— Hhja, könnyű neki! Oeser-féle zongorán talán még én is tudnék játszani.

— Gabányinak »Egy baleset« című dialogját hallotta már egyébkor is?

— Hallani hallottam, de ilyen ügyesen előadva, mint azt Buday Irénke és Klein Ferenc megeselekedték, aligha.

— Mondja, nem tűnt fel magának az a tejfölső száju legényke ott a sarokban? Folyton bennünket néz.

— Hohó! Semmi bennünket. Magát nézi és nem bennünket.

— Tudja, olyan dühös vagyok; akkor is amikor az én kis ideáлом: a Rosenberg Adrien játszott, folyton fixirozott.

— Provokáljam?

— Eh, majd mit mondtam. Ugye micsoda bájos egy teremtés a kis Adrien.

— És milyen mesésen játszott az apró kezecskéivel! A Liszt papa is meglehetett volna elégedve vele. Nini már kezdik!

— Hajoljon csak közelebb. Mondja, hogy tetszik magának Tarján?

— Csinos fiatalember, de aki a zongorán kíséri sokkal jobban tetszik. Pardon, de majd az előadás végével fogjuk folytatni a diskurzust.

— Nahát ez remek volt. Bizony Isten rég hallottam dilettánst ilyen remekül hegedülni. Kész művész.

— Nos, ugye szép ember?

— Mondtam már, hogy az, aki kísérte, sokkal jobban tetszik. De most kezeit csókolom. Megyek gratulálni Czérnaynak, amiért fáradhatlan buzgalomával ismét ily fényes estélyt rendezett. Meg ne feledkezzék az első négyesről!

Tihamér,

HIREK.

Eküvő. *Ötvös* Vilmos szegedi nagykereskedő f. hó 4-én délelőtt 11 órakor esküszik örök hűséget *Hirsch* Józsa urhölgynek a bajai izr. templomban.

Eljegyzés. *Hollósi* Mór pécsi kereskedő eljegyezte *Kohn* Emma úrhölgyet, *Kohn* József helybeli magánzó leányát.

A bajai céllövész társulat f. hó 4-én (vasárnap) táncvigalmat rendez.

Halálozások. *Dr. László* Vilmos szentesi orvos, földink, neje hirtelen elhunyt Szentesen. — *Zsótér* Ákos Temerin község jegyzője f. é. augusztus hó 28-án életének 53-ik évében elhunyt.

Gyümölcskiállítás és vásár. A Gyümölcsészeti egyesület f. évi szept. 17—20-án gyümölcs, szőlő, must, bor, konyhakerti vetemények, konzerv, gyümölcspálinka és kertgazdasági eszközökből kiállítást és vásárt rendez, melynek programja: Helye az ipartestület nagyterme. Részt vehet minden bajai és bajavidéki termelő. Bejelentés 1904. szeptember 15. Beküldés, 1904. szeptember 16. Térdíj termények után nincs; szőlő- és borkereskedés stb. eszközök után, négyzetméterenkint 1 K. vidékinek 2 K. Díjazás: Diszoklevél, dicsérő és elismerő oklevél, esetleg pénzjutalom. Vásár: az értékesítés megkönnyítése céljából a kiállítási iroda az eladás- és vételt úgy a kiállítás tartama alatt, mint azután bármikor díjtalanul közvetíti. Belépődíj: (gyüm. egyl. tagok és kiállítók belépő díjat nem fizetnek) 20 fillér, állandó belépő jegy 1 korona. Tudakozódások és bejelentések: Gyümölcsészet Baja, címzendők. Későn érkező küldemények csak úgy kapnak helyet, ha azok elfogadására alkalom van. A kiállítás tárgyait szeptember hó 20-án délután a kiállítók okvetlenül elszállítják. A kiállítás tartama alatt a termelők az értékesítésről és a védekezésről szeptember 18-án 11 órakor és d. u. 3 órakor értekezletet fognak tartani. Előadók: Allaga István, Hegedűs József, Nádas Sándor és Schwáb János urak.

A bajai céllövész társulat legutóbb tartott választmányi ülésén számolt be a f. évi augusztus 20-iki országos vásár és díjlövészet anyagi eredményéről. A tiszta jövedelem összesen 207 koronát tesz ki.

A nagy és kis kuruc. A pozsonyi »Toldy kör« ünnepélye alkalmával a Kiskárpátok közt Dr. Thaly Kálmán előzékeny szívesseggel tüntette ki a mi »Bottyán Generális« szerzőnket: Sziebenburger Károly ny. tanárt. Ezt meghálalando, a nagy Hisztorikusnak művének diszpéndányát küldé meg. Tegnap érkezett meg Sziebenburger a Kis-Kárpátokból s ma már reggel Dr. Thalynek a következő sorait olvasta:

Pozsony, 1904. aug. 26.

Tisztelt s kedves Tanár Ur! Szinműve a »Bottyán Generális« diszpéndányának (melyet érdeklél olvasandók el) szíves megküldéséért fogadja meleg köszönetemet. — Fájdalom, csak oly rövid ideig tartott modori kellemes találkozást kedves emlékből tartva, szívből üdvözlí Önt öreg Kuruc társa és barátja. Dr. Thaly Kálmán s. k.

A »Táti« pedig boldog és büszke azon tudatban, hogy neki e sorokat hazánk kiváló nagy történetbuvára, a magyar parlament nagyérdemű tagja a »Szent István jeles rend vitéze.« a magyar tud. Akadémia rendes tagja és osztályelnöke, a milánói és turini tud. Akadémiák tagja stb. Dr. Thaly Kálmán írta.

Hajh! A kurucok megbecsülik egymást.

Adomány. A bajai ipartestületnek mult hó 27-én tartott táncmulatsága alkalmával *Dr. Bernhart* János úr és *Drescher* Lajos úr egy-egy házrészjegyet visszaajándékoztak a testületnek, mely adományért hálás köszönetét fejezi ki az ipartestület.

A bajai ipartestület által f. é. augusztus 27-én házalapja javára tartott jótékony célú táncmulatság alkalmával felülfizetni szíveskedtek: *Dr. Rajk* Aladár 20 kor., *Horváth* János 15:20 k., *Bodrogi* Gyula, *Makray* László, *Preimayer* Pál 10—10 k., *Drescher* Gyula 8:20 k., *Müller* József 6 k., *Reich* Vidor,

Fischer Lipót utóda 5—5 k., özv. *Reich* Bernátné, *Tarján* Emil és *Dallmann* N. 4—4 k., *Hübner* József, *Dr. Valentin* Emil 3:20—3:20 k., *Dervaderits* Illés 3 k., *Rónai* László, *Bokor* Oszkár, *Dr. Róna* Dezső, *Weidinger* Benő, *Buday* István, *Wunderlich* József, *Lengyel* Sándor, id. *Nánay* Lajos, *Wagner* Antal, *Schnetzer* Ernő, *Baron* Vilmos, *Dr. Szirmai* Vidor, özv. *Trapli* Ferenczné, *Klein* Ferencz 2—2 k., *N. N.* 2:60 k., *Borkovits* János, *Báland* Gyula, *Vágó* Ferencz, *Szauder* Kálmán, *Farkas* Pál, ifj. *Utry* Pál, *Rózsahegyi* József, ifj. *Nánay* Lajos, *Nánay* Aurél, *Surányi* Dezső, *Szauder* Sándor, *Fischhoff* Samu, *Cserba* György, *Halász* Károly, *Strahl* István, *Morgenstern* Ignác, *Schermann* J., *Schwarz* Manó, *Müller* Antal, *Loncsek* József, *Benedek* Illés, *Trafikant* Vilmos, *Szabó* Lajos, *Lovas* Béla, *Fürst* Gyula, *Auer* Zsigmond, *Beck* József, *Weisz* Henrik cipész, *Braunberger* Izidor 1—1 k., *Breuer* Zsigmond 1:80 k., *Kovács* N. 40 fill., *Willi* Illés 40 fill. Összesen 169 kor.

A Bajai Kereskedelmi és Iparbank f. hó 5-én kezdi meg új részvényeinek kibocsátását. A régi részvények (szelvényív nélkül) szolgáltatandók be az intézet pénztárához, melyek ellenében díjtalanul kapják a részvényesek az új 300 K névértékű végleges részvényeket, nevükre írva vissza. Csupán oly részvények után lesz 1 K 26 f kincstári illeték fizetendő, melyek más új névre állítatnak ki.

Botrányos állapotok a közkórházban. Mint értesülünk a helybeli közkórház elmebetegosztályából f. é. aug. 31-én este három közveszélyes elmebeteg megszökött és a közönség nem csekély ijedelmére garázdálkodtak a belváros utcáin, sőt egyik közülök egy látogatott vendéglőbe is behatolt, ahol *Kajtár* István pincér mellének kést szegezett.

Ilyen szökés ezuttal már, rövid időközön belül, most másodszor történt meg és így önként felmerül az aggály, hogy ilyen felületes vezetés és felügyelet hová fog vezetni?

Kisorsolás. A bajai ipartestület által kibocsátott házrészjegyekből a f. é. augusztus 28-án tartott huzáson a következő számok lettek kisorsolva: 659, 751, 873, 149, 558, 529, 860, 769, 319, 500, 293, 326, 357, 45, 26, 35, 210, 2, 347, 131, 271, 343, 270, 876, 762, 34, 391, 229, 398, 713, 198, 815, 640, 237, 236, 274, 765, 27, 351, 484, 335, 133, 793, 583, 526, 202, 146, 471, 158, 88, 695, 508, 724, 524, 263, 127.

Táncanfolyam. *Kovács* Bella a m. kir. operaház tagja folyó hó 15-től kezdődőleg a »Bárány Szálloda« nagy termében hat hétre terjedő cyclust rendez. Felhívjuk a t. szülők figyelmét, hogy minden ízében szakszerű táncoktatás van programul felvéve és így a most kínálkozó alkalmat el ne mulasszák, hogy precíz táncoktatásban részesüljenek.

Lassalle-ünnepély. A bajai szociáldemokrata párt asztaltársasága e hó 28-án Lassalle Ferdinánd emlékére jól sikerült ünnepélyt rendezett. Az ünnepély a marseillaise hangjaival kezdődött. Az ünnepi beszédet, Lassalle élettörténetét, valamint működését *Tóth* N. mondotta. Elmondta, mi mindent köszönhet a munkásosztály Lassallenek, és hogy ő volt az, ki a szocializmus úttörője volt. Majd *Börzsönyi* János szavalt a »Lassalle Ferdinánd« című költeményt. Utána még több szavalt és ének következett, melyet az iparos munkás önk. dalárda adott elő. Végül pedig *Kurta* István a »Kakasülön« című monológot adta elő. Az előadás után reggelig tartó tánc következett.

Verekedés. *Ézsi* István süveges, szeremelei lakos minden ok nélkül megtámadta *Ságor* Jánosnét és *Aranyos* Istvánnét, és a kezében levő husánggal a két asszonyt kékre-zöldre verte. A verekedő ellen a vizsgálatot megindították.

Parasztfurfang. Egy bécstopolyai parasztlégény a napokban Zomborból Bajára utazott. Hogy kényelmes helyre tehessen szert, jóval előbb akart a vonatba szállni. De nem tudta egész biztosan, hogy az előtte álló vonat

csakugyan Baja felé megy-e. Tájékozatlanságát röstellte bevallani s így eziránt közvetlenül senkihez se intézett kérdést, hanem várta a jó alkalmat, mely majd meghozza számára a kellő útbaigazítást. Számítása jól ütött be, mert alig gondolkodott néhány pillanatig, megjelent mellette egy ősz szakállú, rokonszenves külsejű, vidámképű úr, aki szintén abba a vonatba akart szállni s aki — úgy látszik — jó hatást tett a legényre, mert nyomban beszélgetni kezdett vele: »Az úr is ezen a vasuton utazik?« kérdezte tőle. »Én ezen utazom.« »Hát ha ezön utazik, akkor mondja mög az úr, hogy hova utazik?« Az öreg úr nagyokat bámult a kíváncsi legény faggatásain, de ezért barátságos hangon szólt hozzá: »Én Bajára utazom, barátom. De ha szabad tudnom, mért kíváncsi maga erre?« A legény kissé zavarba jött, mert tájékozatlanságát nem akarta elárulni, de hamar összeszedte a gondolatait s hetykén válaszolt: »Hát azért, mert én is oda utazok.« *Gräff* Nikáz tanfelügyelő — mert vele történt meg az eset — nagyokat nevetett ezen a parasztfurfangon.

Hölgyek öröme! Legjobb szer az egész világon a bajai *Dr. Lehman* arckenőcs, mely pár napi használat után megiffítja az arcbőrt eltávolít redőket, szeplőt, májfoltot, bőratkát (*Mitesser*.) Egy tégely ára 1 korona, csak nevem és arcképpemmel ellátott tégelyt fogadjunk el! **Gyarmati** Emil városi gyógyszerháza a Szent-Háromságához Baján.

SPORT.

A bajaiak szereplése a „Zombori Sport-Egylet” versenyén.

Augusztus hó 28-án tartotta meg a »Z. S. E.« athlétikai versenyét, melyen a bajai fiatalok is részt vett, és a versenyző bácskai városok között az elért eredményt tekintve az első helyet foglalta el.

A bajai sportúzó fiatalság csak öt taggal volt képviselve a versenyen, amelyen Zombor és Szabadka városok kiváló athlétáival állt ki a porondra. Összesen 11 díjat nyert az öt résztvevő: 8 ezüst és 3 bronzéremet. Résztvevő bajaiak: *Moder* Géza, *Kocsis* János, *Antal* Ferenc, *Reiser* Péter és *Koller* Ferenc.

Koller Ferenc megnyerte az $\frac{1}{4}$ angol mérföldes (402 $\frac{1}{4}$ m.) futást, a távot 60 m. p. alatt futván be. Ugyanezen versenyben második lett *Kocsis* János. Nagyon szép látvány volt, mikor a tiszta fekete dresz, a bajaiak fölényével vezetve biztosította magának az első-második helyet.

Első lett a rúdugrásban *Antal* Ferenc, 2 m. 60 cmt ugorván. Az elért csekély eredményt az magyarázza, hogy nem talált méltó ellenfélre *Antal* és nem folytatta eredmény elérés céljából a versenyt.

Ugyancsak az első díjat nyerte el *Antal* Ferenc a 120 yardos gátfutásban (10 db 106 cm. magas gáttal) 20 m. p. alatt futván be a távot és messze mögötte hagyván erős ellenfeleit.

Első lett még a staféta futásban a bajai csapat mögötte hagyván a zomboriak két és a szabadkaiak egy csapatát. A bajai csapat tagjai voltak: *Koller* Ferencz, *Moder* Géza, *Kocsis* János és *Reizer* Péter.

Második díjat nyert *Koller* Ferencz a magasugrásban. 158 cmt ugorván földről. Ezenkívül második lett a 100 yardos (94.7 m.) Bácskai bajnokságban.

Moder Géza a távolugrásban a harmadik helyet biztosította magának 5.17 métert ugorván.

Ha látjuk, hogy mily szép eredményeket érnek el a bajaiak a sport terén, nem győztünk eléggé csodálkozni azon, hogy még mindig nem tömörülnek sport-egyletbe.

Gratulálunk a győzőknek!!

Regény fejezetekben.

— Egy ujság apróhírdetéseiből. —

GYÖNYÖRŰ SZÖKE

hölgyet, aki Hübösvölgytől a Váci-körutig utazott villamoson, mély tisztelettel kéri értepedő viza-vija, adja tudomására ismerkedés lehetséges-e? Föltétlen diszkrécio ígérete

mellett választ e lap apróhirdetéseinek között kérek »Adonis Izidor« címen.

ADONIS IZIDORNAK.

Ha szándéka tiszteletteljes és komoly, holnap, szerdán, reggel a Muzeum-köruton a Széchenyi Ferencz szobra alatt megismerhet. Magános szöke.

EGYETLEN BOLDOGSÁGOM.

Mióta Önt megismertem, rózsaszínűnek látok mindent és szeretném megőlelni az egész világot, főképen pedig Önt. Ne hagyjon elpedni édes gyönyörűségem és adjon alkalmat, hogy a nyilvánosság kizárásával tegyem szívemet lábai elé. Adónis Izidor.

IZIDOR.

Ön ellenállhatatlan. A Bástya-utcai korzón holnap este hét órakor és később talán — eufin seul. Magános szöke.

MENNYORSZÁGOM.

Pihető kebellem várom azt a pillanatot, amikor újra ölelhetlek és xybakl, trs9pv. Mikor, oh mond mikor?

DORIKÁM.

Nagy baj ért. Gyémántgyűrűmet elvesztettem és férjem megöl, ha elő nem kerítem. Küldj tudott helyre száz forintot. Egészen a tiéd.

MAGÁNYOS SZÖKE

Nem ettem meszet. Maga egy közönséges nő. Száz forintot? Miért nem egy toronyórát lánccal?

ADONIS IZIDORNAK.

Maga közönséges zsidó! Szemtelen, piszkos gazember. A fene egye meg magát!

Törvénykezés.

Kegyelem a gyilkosnak.

Folyó év áprilisának 6. napján kezdte tárgyalni a szabadkai esküdtbiróság azt a rémregénybe való rablógyilkosságot, amelyet Dimovics Miklós, Petrovics Mária és Dimovics Ferencz: apa, anya és fiu követtek el Sarjai Lukács ókanizsai gazdán.

A tárgyalás két napig tartott és másnap, április 7-én délután hozta meg a bíróság az ítéletet, az esküdtek igazmondása alapján kötéltálati halálra ítéltvén Dimovics Miklóst, tizenöt évi fegyházra Dimovics Ferenczet, hat évi fegyházra Petrovics Máriát.

Ez volt az esküdtbiróság első és idáig egyetlen halálos ítélete, amelyet meg is magyaráz az a tervszerűen végrehajtott, pokoli bestialitás, amelylyel Dimovics Miklós és bűntársai a gyilkosságot végrehajtották. A kir. Kuria elutasította a semiségi panaszt és a királynak tartatott fenn, hogy egy tollvonással életet vagy halált osszon Dimovics Miklósnak, a halálra ítélt emberi vadállatnak.

Április hó 7-dike óta ül Dimovics halálos ítélettel terhetlen a szabadkai ügyészség börtönében és roskadozva, megőrüléshez közel várta napról-napra, hónapról-hónapra a megváltó, vagy megölő szótátot. Végre megérkezett, hogy:

A király Dimovics Miklósnak megkegyelmezett.

Szerkesztői üzenetek.

K. Bácsalmás. Tévedni méltóztatik. A Porth Arthur bevételéről szóló rendkívüli kiadást nem mi, hanem egyik laptársunk, a „Bajai Hírlap“ adta ki; hogy honnan merítette ezt a hírt, azt szíveskedjék azon lap szerkesztőségétől megkérdezni.

Ózike. Nem közölhető.

K. B. Október közepén jön haza Amerikából, honnan október elején indul el. Nemesak Saint-Louist, hanem Amerika több nagyobb városát is beutazza.

NYILT-TÉR

Ezen rovat alatt közlöttekért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

Külön értesítés helyett:

Kobn Emma

Baja

Hollósi Mór

Pécs

jegyesek.

Hirdetmény.

Baja város Deák Ferencz, illetőleg Czirfusz Ferencz-utcájában lévő

uradalmi magtár

épület **f. évi december hó 1-től kezdve több évre bérbeadó.** Bérleti szándékozók forduljanak a közelebbi feltételek végett az:

Uradalmi jószágfelügyelőséghez
Kisszálláson.

3-1

Hungária Csokoládé

és finom

Cukorkák

kaphatók:

Baján minden nevesebb fűszerkereskedésben.

Tiszta, jó és ajánlatraméltó

Honi gyártmányok!

26-9

Feltűnő ujdonság!

DELICE

— Minden hirdetés felesleges. —

A dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szíhat.

Legjobb valódi francia szivarkapapír és szivarkahüvely kapható az ország minden különlegességi árudájában.

A „Kávészó király“-hoz!

Aki nagyon jó zamattú s illatú kávészó kedvel, az csakis „Kávészó király“-t vegyen, mely a legkiválóbb fajok vegyítéséből áll s egy még eddig nem létezett módszer szerint van pörköltve.

Hosszas kísérletezés után sikerült ezt elérnünk s így minden kávészóismerő, ki egyszer megízleli, soha más kávészó nem fog használni. Ismeretes, hogy a kávészó a legérzékenyebb cikk, melyből a finom zamattú s illatú azonnal elillan, valamint minden íz s szagot felvesz, miért is ezen kiváló kávészó lemezdobozokba csomagoljuk s szállítjuk bármely postaállomásra bérmentve, utánvétellel a következő árban:

1 kgros doboz	4 kor.	80 fill.
2 " " "	9 " "	— " "
4 " " "	17 " "	20 " "

Ezen különlegesen pörkölt kávészó kivül ajánljuk a következő nyersfajokat, szinte bérmentve, utánvétellel bármely postaállomásra. 1 postacsomag 5 kgr. leglín **Cuba** kor. 13.50
1 " " 5 " " **Ceylon** " 12.—
1 " " 5 " " **Jamaica** " 11.20

Biró és Társa

a „Kávészó király“-hoz

Budapest, VI., Teréz-körút 2/a—b.

26-11

A „Kávészó király“-hoz!

A „Kávészó király“-hoz!

A „Kávészó király“-hoz!

Eladó paradicsom.

Teljesen érett nemes-faj paradicsom rendelhető nálam kg.-ként **10 fillérjével**, 20 kg.-on felüli mennyiséget házhoz szállítok

5-2

Allaga István.

KERESTETIK

egy úgy a gyermekneveléshez, mint a háztartási teendőkhöz értő életesebb, de egészséges nő egy **községi jegyzői** házhoz. Fizetése teljes ellátás és havi **20 korona** készpénz.

A netáni ajánlközők **NANAY LAJOSNÁL** nyerhetnek bővebb felvilágosítást.

3-2

A város közelében egy **4 éves**

szőlő

azonnal eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Zongora-órákat

ad Baján egy kitűnő képzettségű konzervatóriumi növendék.

Cím a kiadóhivatalban.

Pénzkölcsönt

közvetíték a legnagyobb discretio és legelőnyösebb feltételek mellett katonatiszteknek, állami, megyei, városi és magán tisztviselőknek, továbbá tanítók és papoknak is, fizetés és nyugdíj előjegyzésre 20 évi törlesztés mellett 7 százalékra. Állami alkalmazottaknak, gazdálkodóknak, iparosoknak és minden hitelképes egyének 200 koronától a legmagasabb összegig, havi vagy 1/4 évi törlesztésre, konvertálok birtok és házkölcsönöket 10—65 évi előnyös törlesztéssel vagy felcserelem azokat 4 százalékos kölcsönre.

Radó Mihály,

bankbizományos BUDAPEST, szövetség-
utca 11. sz. Válaszbélyeg csatolandó.

Könyv- és papírkereskedésembe

tanulóul

felveszek egy kellő iskolai képzettséggel bíró, jó házból származó fiút.

ifj. Wagner Antal.

4012. szám.

1904. tkvi

Árverési hirdetmény.

A bácsalmási kir. bíróság mint tkvi hatóság részéről közhírré tétetik, miszerint dr. Rajk Aladár bajai ügyvéd által képviselt Rotter és Weichand bajai cég kérelmére Stein Mihályné szül. Oszterreicher Róza jánoshalmi lakos ellen az árverés 87 kor. 72 fill. tőkekövetelés, ennek 1900. évi szeptember hó 14-től járó 6% kamatai 25 kor. 30 fill. eddig megállapított 11 kor. és a még felmerülendő költségeknek, továbbá csatlakozott Hajduska Mór 92 kor. s járulékaiból álló követelés kielégítéséig az 1881. LX. t.-c. 144. és 146. §§-ai értelmében a szabadkai kir. törvszék területén levő Jánoshalma község 4091. sz. betétében 642/1. hrsz. alatt felvett 709. sz. ház és beltelekre 800 kor. becsárban ezennel elrendeltetik és annak a Jánoshalma községhezánál leendő megtartására 1904. évi szeptember hó 21. napjának d. e. 10 órája kifizetik, mely alkalommal a jelzett ingatlan a kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezők tartoznak a kikiáltási ár 10%-át készpénzben vagy ovadékképes papirban a kikiáltásnak átadni. Vevő köteles a vételárat három egyenlő részletben és pedig az első részletet az árverés jogerőre emelkedésétől számított 30 nap, a másodikat 60 nap, a harmadikat 90 nap alatt az árverés jogerőre emelkedése napjától számított 5% kamatokkal együtt a szabadkai m. kir. adóhivatalba befizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

A részletes árverési feltételek a hivatalos órák alatt a telekkönyvi hatóság irattárában és Jánoshalma községhezánál megtekinthetők.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóság. Bácsalmás, 1904. évi június hó 3-án.

Funták
kir. aljbíró.

Szegedi Kereskedelmi és Iparbank

BAJAI FIÓKINTÉZETE

DRESCHER GYULA-féle házban.

Jutányos módozatok és olcsó kamattételek mellett nyújt:

Törlesztéses és kamatozó jelzálogkölcsonöket

Váltókölcsonöket

Elöleget értékpapirokra és árukra

Vesz és elad értékpapirokat és idegen pénzeket

Bevált szelvényeket

Elfogad takarékbetéteket és betéteket folyószámlára (cheque-forgalom)

Valamint eszközöl minden egyéb a bankszakmába vágó műveleteket.

Az intézet működését folyó év augusztus hó 15-ével kezdte meg.

* TANKÖNYVEK *

==== az állami tanítóképző intézetbe ====

==== a városi polgári iskolába ====

==== az apáca-zárdába ====

==== a városi elemi népiskolába ====

==== az ev. ref. elemi iskolába ====

TANSZEREK

minden tanintézetbe, kiváló jó minőségben
OLCSÓ ÁRAK mellett kaphatók

ifj. WAGNER ANTAL
könyvkereskedésében.

Magyar

Mű-bútorgyár

részvénytársaság Békéscsaba.

Bajai képviselője: **G á s p á r Á r m i n.**

Fiókk-telepek: } **Nagyvárad,** }
 } **BAJA,** } Erzsébet királyné-utca (volt Mészáros-féle ház)

Teljes lakásberendezések. — Legolcsóbb gyári árak. — Mindenféle diszítő- és kárpitosmunkák elvállaltatnak.

Modern bútorok.